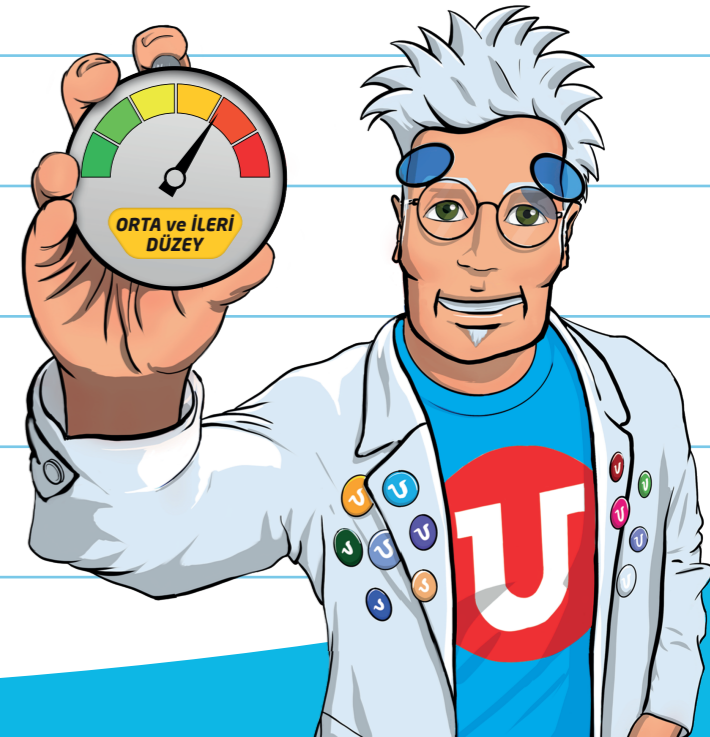

9. Sınıf Orta ve İleri Düzey Tarih Soru Bankası

*Asya Hun Devleti - I. Kök Türk Devleti
- II. Kök Türk Devleti*

OSMAN SARI

ASYA HUN DEVLETİ
I. KÖK TÜRK DEVLETİ
II. KÖK TÜRK DEVLETİ

ASYA HUN DEVLETİ

I. KÖK TÜRK DEVLETİ

II. KÖK TÜRK DEVLETİ

Büyük Hun Devleti (Asya Hun Devleti)-(MÖ III. YY-MS 216)

M.Ö. 220'lerde kurulduğu düşünülmektedir.

Çin Seddi

En önemli hükümdarları Mete Han'dır.

Mete Han

Orta Asya'nın tamamını egemenliği altına alarak ilk defa bütün Türkleri tek bayrak altında birleştirmiştir.

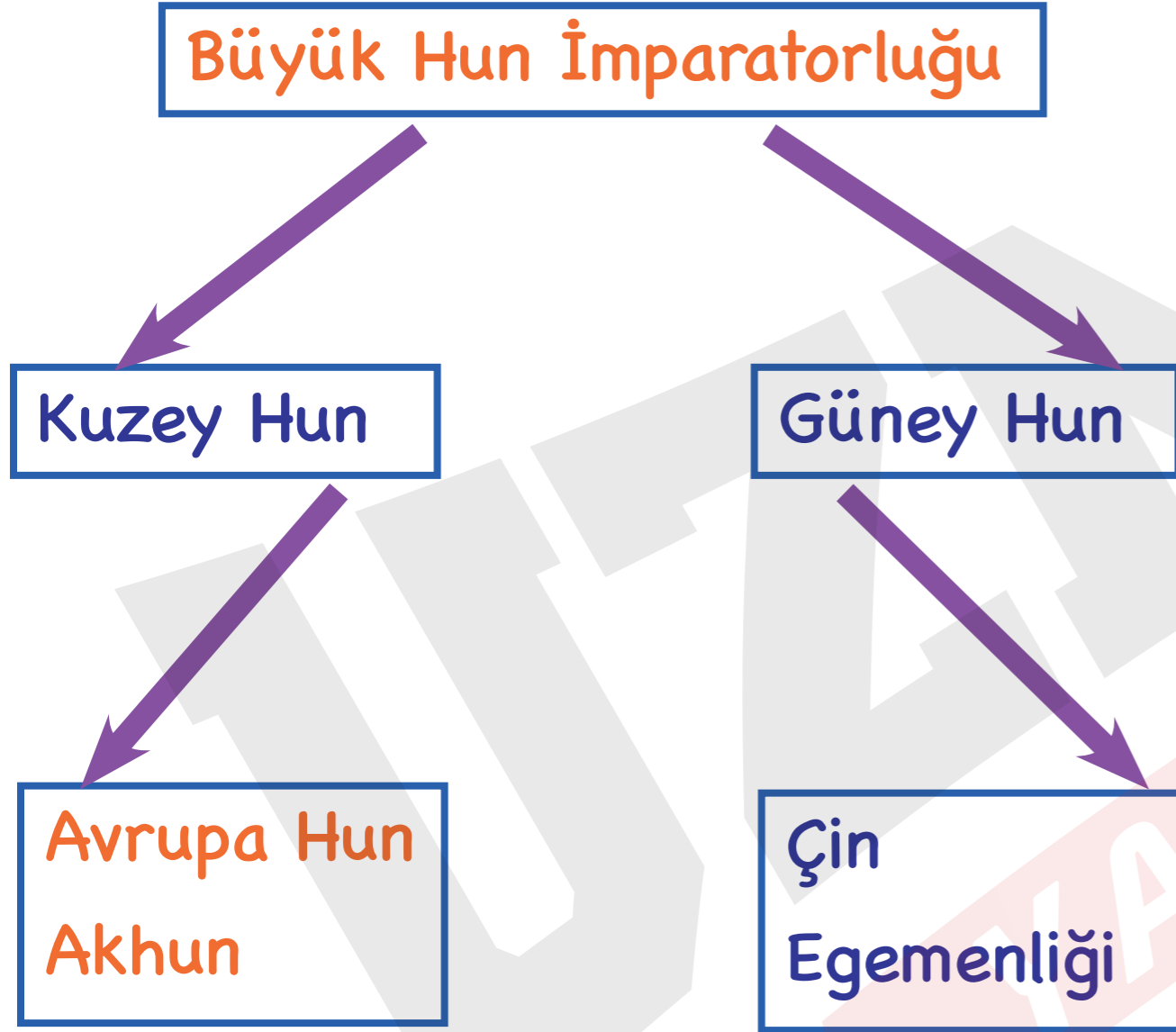
Türklerin millî kimliklerini kaybedeceğinden çekindiği için Çin'e yerleşmeyi yasaklamıştır (Mete Han bu yasakla ulusçu bir tavır sergilemiştir).

Kurduğu düzenli ordu teşkilâtı ile "Onlu sistem" bütün dünya ordularına örnek olmuştur.

Yıkılışı

Türk veraset anlayışındaki parçalanmayı kolaylaştırıcı etkenler nedeniyle zayıfladı ve 48 yılında devlet, Kuzey ve Güney olarak ikiye ayrıldı.

Kavimler Göçü (375)

Kavimler Göçü (375)

Kavimler Göçü, Asya'da yıkılan Hun İmparatorluğu'nun batı kanadının başlattığı göç hareketidir.

Hunlar, Ural Dağları'nı aşip Doğu Avrupa'ya girmiş ve önlerindeki Germen, Got, Vandal gibi kavimleri, batı yönünde göçe zorlamışlardır.

Göktürkler (Kök Türkler) (552-659)

Tarihte Türk adıyla kurulan ilk devlettir.

Türlere özgü ilk parayı kullanmışlardır.

Orta Asya'da kurulan ikinci büyük Türk devletidir.

Sasanilerle ittifak yaparak Akhun Devleti'ni yıkmışlardır.

Devlet, 582'de doğu ve batı olarak ikiye ayrıldı

630'da Doğu,
659'da Batı Gök Türkler'i,
Çin hakimiyetine girdi.

ERGENEKON'DAN ÇIKIŞ

II. Köktürk (Kutluk) Devleti (681-745)

Türk Tarihinin İlk Bağımsızlık İsyanı
Kürşad İsyanı

II. Köktürk (Kutluk) Devleti (681-745)

II. Köktürk (Kutluk) Devleti (681-745)

Kutluk Devleti, Orta Asya'daki bütün Türkler'i, Büyük Hun ve I. Göktürkler'den sonra üçüncü ve son kez birleştirip büyük bir devlet olarak ortaya çıktı.

Türk Tarihinin İlk Alfabeti

ORHON		YENİSEY	Ses değeri	
Klasik Classic	Başka Şekiller Other figures		Phonetics value	
↓	𐰇	𐰇𐰆𐰅𐰄	a, e	a > back vowel e > front vowel
↑		𐰃	kapalı e	Mouth is close - é -
↑	𐰇	𐰇𐰆𐰅𐰄	ı, i	ı > back vowel i > front vowel
>	𐰇 𐰆	> > /	o, u	back vowel
𐰆	𐰇 𐰆	𐰇 𐰆 𐰇	ö, ü	front vowel
𐰇	𐰇	𐰇 𐰇 𐰇 𐰇	y (kalın ünlülerle)	with back vowel
𐰇	𐰇	𐰇 𐰇 𐰇 𐰇	y (ince ünlülerle)	with front vowel
𐰇	𐰇 𐰇 𐰇	𐰇 𐰇 𐰇 𐰇	b (kalın ünlülerle)	with back vowel
𐰇	𐰇 𐰇 𐰇 𐰇	𐰇 𐰇 𐰇	b (ince ünlülerle)	with front vowel
𐰇	𐰇	𐰇 𐰇	-ç, -c (sözcük sonu)	end of the word
𐰇		𐰇	iç, ic	
𐰇		𐰇 𐰇 𐰇	d (kalın ünlülerle)	with back vowel
𐰇	+	𐰇 +	d (ince ünlülerle)	with front vowel
𐰇	𐰇	𐰇 𐰇 𐰇 𐰇	g (kalın ünlülerle)	with back vowel
𐰇	𐰇	𐰇 𐰇 𐰇 𐰇	g (ince ünlülerle)	with front vowel
𐰇	𐰇 𐰇	𐰇 𐰇 𐰇 𐰇	k (e, i ile)	with e, i
𐰇	𐰇	𐰇 𐰇	k (ö, ü ile)	with ö, ü

Devlet, 745'te Uygur, Basmlil ve Karluk saldırıları sonucunda yıkılmıştır.

TÜRK

𐰇 𐰇 𐰇 𐰇

Orhun Yazıtları

Orhun Yazıtları Müzesi

Bilge Kağan Yazıtı

Kül Tiğın (Gültekin) Yazıtı

Orhun Yazıtları

Türk tarihinin bilinen ilk yazılı eserleridir.

Orhun alfabesiyle yazılmışlardır.

"Türk" adının geçtiği ilk metinlerdir.

Toplamda 6 anıttan oluşur fakat en önemlileri; Bilge Kağan, Kültigin ve Vezir Tonyukuk adına dikilenlerdir.

Türk milliyetçiliğinin temel kitabı olarak kabul edilirler.

Abideleri ilk okuyan kişi Danimarkalı dilbilimci **Vilhelm Thomsen'** dir.

Siyasetname özelliği taşır ve öğüt verirler.

Sosyal devlet anlayışı hakimdir.

Abidelerle ilgili ilk bilgileri Cüveyni vermiştir.

Örnek:

Türklerin, Hunlar döneminden itibaren Çin'e akınlar düzenlemesi Çinlilerin, Çin Seddi adı verilen duvarı inşa etmesine neden olmuştur.

Bu bilgiler;

- I. Hunların, Çinlilere oranla askeri özelliklerinin daha fazla geliştiği,
- II. Çinlilerin, Türkleri içten bölecek politikalar izlediği,
- III. İpek Yolu hakimiyeti için Türkler ile Çinlilerin savaştığı

yargılarından hangilerini kanıtlar?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) I, II ve III

Örnek:

Kök Türklerin yaşadıkları bölgelerde yapılan araştırmalarda içinde altın eşyalar, ok, yay ve benzeri silahlar bulunan kurganlar; Kök Türk alfabesiyle yazılmış kitabeler ve üzerinde ay-yıldız figürünün olduğu metal paralar bulunmuştur.

Buna göre Kök Türklerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi savunulamaz?

- A) Ölümünden sonraki hayata inanmışlardır.
- B) Yerleşik hayata geçmişlerdir.
- C) Tarihi devirlere girmişlerdir.
- D) Ulusçu bir anlayış ile hareket etmişlerdir.
- E) Anıt eserler bırakmışlardır.

Örnek:

Kürşad Ayaklanması hakkında bir araştırma yapacak tarihçi, aşağıdaki Türk devletlerinden hangisinin kuruluş sürecini incelemesi gerekmektedir?

- A) Kutluk Devleti
- B) Asya Hun Devleti
- C) Uygurlar
- D) Avarlar
- E) Avrupa Hunları

Örnek:

- Türkleri tek bayrak altında toplamışlardır.
- Sasanilerle ittifak yaparak Ah Hun Devleti'ni yıkmışlardır.
- Orhun Yazıtları en önemli eserleridir.

Bu bilgilerle ilgili devletlerin sıralaması aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) II. Kök Türk - Uygur - Asya Hun
B) Avrupa Hun - Kırgız - Avar
C) Asya Hun - I. Kök Türk - II. Kök Türk
D) II. Kök Türk - Kırgız - Asya Hun
E) I. Kök Türk - Asya Hun - II. Kök Türk